

# ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ Տ. Տ. ՎԱԶԳԵՆ Ա.Ի

## ՍՈՒՐԲ ԶԱՏԿՈՒԱՆ ՔԱՐՈԶԸ

### Ս. ԷԶՄԻԱԾՆԻ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐԷՆ

Սիրելի հաւասացեալներ Մեր,

Աստուծոյ ողորմութեամբ, երբ զարնան լոյսը մի անգամ եւս բացուում է աշխարհի վրայ, Մենք յոյժ երջանիկ ենք, համայն մեր հաւասացեալ ժողովրդին որ ի Հայաստան եւ ի սփիւռս աշխարհի, աւեսելու՝ նառազայթումը մեր բոլորի հոգիներից ներս՝ յարութեան լոյսի՝ մեր Փրկչի Յիսուս Քրիստոսի:

Այսօր, նիւթական սիեզերքի լոյսը միախառնում է ոգեկան սիեզերքի լոյսի հետ: Աստուածային անիմանալի այս խորհուրդը, երբ այս պահին մեզանից ամէն մէկը փորձում է ապրել իր հոգու խորում, նաեւ Սուրբ Էջմիածնի բազմադարեան կամարներից դէպի վեր, դէպի երկինք է բարձրանում՝ յաղթական երգը Քրիստոսի յարութեան:

Սիրելի հաւասացեալներ, ձեզ եւ մեզ մեծ աւեսիս, այո՛, նւարհապէս յարեալ Քրիստոս ի մեռելոց:

Զգում ենք, տեսնում ենք ինչպէս չմնաղ մի երազանքի մէջ՝ լոյս պակերը յարութիւն առած Աստուածորդու:

«Հաւասամք ի մի Տէր Յիսուս Քրիստոս ... որ յաղագս մեր մարդկան եւ վասն մերոյ փրկութեան իջեալ յերկնից, մարմնացաւ, մարդացաւ ... եւ որ չարչարեալ, խաչեալ, թաղեալ, յերրորդ աւուր յարուցեալ ... գալոց է նովին մարմնովն եւ փառօք Հօր ..., որոյ թագաւորութեանն ոչ գոյ վախճան»:

Յիսուսով փրկչագործութիւնը կանխագուշակել էին արդէն Հին Ուխտի մարգարէները, լինելով արտայայտիչը բոլոր ժամանակների՝ արդարութեան եւ խաղաղութեան ծառաւի մարդկանց ու ազգերի: Իսկ Սիմէոն ծերունին, Աստուծոյ տաճարում, Բաղաստեօյ մանուկ Յիսուսին իր չորացած բազուկներով վեր բարձրացնելով բացականչել էր. «Աւր արձակեա՛ զծառայս քո, Տէր, ըստ բանի քու ի խաղաղութեան, զի տեսին աչք քո զփրկութիւն քո զոր պատրաստեցեր առաջի ամենայն ժողովրդոց» (Ղկա. Բ. 30-31):

Սուրբ աւետարանիչները եւ առաքելները եւս ի լրումն ժամանակների իրենց աստուածաւունջ գրութիւններով, Բարոզութիւններով եւ ձեռնաց գործերով, եկան վկայութիւնը բերելու յարութեան հրաւերի սիեզերականութեան, որով Յիսուս, փրկչագործական իր տեսնութեան մէջ ընդգրկել էր համայն մարդկութիւնը:

Այսպէս, Պետրոս առաքեալ առաջինը եղաւ, որ Շրուսադէմում արտասանած իր հառում ոգեկոչեց Աստուծոյ խոստումը Աբրահամին, թէ նրա յաջորդներին մէկով պիտի օրհնուեն երկրի բոլոր ազգերը: «Յիսուս Նազով-րեցուն, այս մարդուն, որին Աստուած ձեզ ներկայացրեց զօրութեամբ, նշաններով եւ զարմանալի գործերով ... Նրան անօրէնների ձեռք մասնեցիք, փայտի վրայ մեխեցիք եւ սպաննեցիք. Նրան Աստուած յարութիւն տուեց, քանակելով մահուան կապանքները» (Գործք, Գ. 22-25):

Իսկ Պողոս առաքեալ, Փրկչի խօսքը տարածելու իր առաքելութեան վկայութիւնը բերելով, բացատրեց յայտն, մեր փրկչի Յիսուսի Քրիստոսի երեւալով, նա որ կործանեց մահը եւ լուսաւոր դարձեց կեանքն ու անմահութիւնը Աւետարանի միջոցով» (Բ. Տիմ. Ա. 10): Նա որ եկաւ աւետելու «խաղաղութիւն հեռաւորաց եւ մերձաւորաց» (Եփես. Բ. 17):

Սիրելի ժողովուրդ, Հայաստանեայց մեր Մայր Եկեղեցին, առաքելական մեր Եկեղեցին, Յարութեան Եկեղեցի է, քանի որ Քրիստոսի յարութիւնը հիմնաւարն է մեր հաւասքի, քանի որ յարութեամբ ստուգութեամբ լուսաւորում է մեր գիտակցութիւնը, զարթնում են մեր հոգւոյ ուժերը եւ զօրծում է մեր կամքը՝ ընդդիմանալու մեղքին եւ խափանելու ստրամպը մահուան:

Յիսուսի յարութիւնը յաղթութիւնն է եւ փառաւորումը կեանքի՝ ընդդէմ մահուան, յաղթութիւնը եւ փառաւորումը բարոյ՝ ընդդէմ չարիքի ու մեղքի: Յիսուսի յարութեան հրաւեր գերազոյցն առհաւասչեան է յաւիտենական կեանքի քրիստոնէական մեծ յոյսի:

Յիսուս, մեռելներից առաջին ծնունդ, հանդիսանում է իւրաքանչիւր քրիստոնէայի անմահութեան յոյսը: «Քրիստոս յարուցեալ է ի մեռելոց, առաջին պսուղ ննչեցելոց. քանզի մարդով եղեւ մահ եւ մարդով յարութիւն մեռելոց» (Ա. Կորնթ. ԺԵ. 20-22):

Մարդու կեանքի վերանորոգման, մարդու հոգւոյ կատարելագործման, մեղքի կապանքներից ազատագրման տեսանկիւնից դիտուած, Յիսուսի կեանքը, չարչարանները, մահը եւ ապա յարութիւնը, իրողութիւններ են եւ խորհուրդներ, որոնք մեր հոգւոյ մէջ զարթնեցնում են չարիքին ու մեղքին դիմադրելու մղումը, յանուն արդարութեան պայքարելու եւ զոհաբերուելու ուժը, եւ մեր գիտակցութեան մէջ պայծառանում է ճշմարտութիւնը, որ մարդկային այս աշխարհում, իրապէս արժեքաւոր ոչինչ չի կարելի ստեղծել առանց տնայութեան, առանց նուիրումի, քառանգ զոհաբերումի: Ինքը Յիսուս բացայայտում է այս ճշմարտութիւնը ասելով. «Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ոչ հասն ցորենոյ անկեալ յերկիր մեռանիցի» ինքն միայն կայ. ապա եթէ մեռանիցի՝ բազում արդիւնք առնէ» (Յովն. ԺԲ. 24-25):

Յիսուսի զոհաբերութեան խորհուրդի վրայ հիմնուած է Եկեղեցին: Նա կեանքի կոչուած է Նրա սուրբ արեամբ (Գործք, Ի. 28): Այսպէս է որ Եկեղեցին խորհրդանշում է մեզ համար Յիսուսի տեսական ներկայութիւնը մեր մէջ, մեր կեանքում, մանաւանդ պատարագի սրբազան արարողութիւններով:

Շարունակելով Մեր խորհրդածութիւնները Յիսուսի մահուան եւ յարութեան մասին, չենք կարող չհաստատել թէ մահ եւ ժողովուրդը, Հայ ժողովուրդը՝ յարութեան ժողովուրդ է: Դարեր, երկար դարեր, ազգի ու հայրենի պետութեան յարութեան յոյսով՝ ապրած, տանջուած ու ամէն տեսակի չարիքների ու բռնութիւնների դէմ մահառած ժողովուրդ է մա: Մահուամբ մահը կոխած ու «իր քայքայող սուրբ արիւնով» վերածնած, յարութիւն առած ժողովուրդ է մա:

Զենք կարող չլիւիւ մեր ազգի նահատակութիւնը 1915ի սեւ թուականին եւ ապա երեք տարի անց, հրաւիր համազօր մեր նոր կեանքի լուսաբացը Մայիսեան Մարդարապատով եւ Հայաստանի Հանրապետութեան կազմաւորումով, եղբայրական ժողովուրդների մեծ միութեան մէջ: Այս, մահուան եւ յարութեան խորհուրդը ապրեց մահ Հայ ժողովուրդը, որ կեանքի նոր ուժերով զրահուած, ինքնավստահ ու լուսաստ, վերաբնեց դարերով քանդուած իր մայր երկիրը, բուծեց իր գաւազների խորը վերերը, նոր ոյսերով, նոր երգերով բեղմնաւորեց իր կեանքը, ժողկեցրեց իր ազգային մեակոյթը, եւ որ այժմ հաստատ քայլերով յառաջ է ընթանում դէպի իր առաւել պայծառ ապագան, իր ազգային արդար երազանքներով գոհակինգ:

Յանուն իր վերածնունդի, յանուն իր նոր կեանքի ու իր ապագայի, Հայ ժողովուրդն ու իր Մայր եկեղեցին այսօր ունեն մի գերազոյն ըղձանք, որ պատերազմի արհաւիրքը այլեւս երբեք չտեսնեն մահմ, որ այլեւս չկործանուեն շէնքերն ու քաղաքներն եւ ազօրքի Տները Հայոց, որ խորհակուեն բոլոր տեսակի զենքերն ու գործիքներն մահուան, որ համայն աշխարհում յաղթող լինի ոգին խաղաղութեան իշխան՝ յարուցեալ մեր Փրկչի Յիսուսի Քրիստոսի:

Պատերազմը համագումարն է բոլոր տեսակի չարիքների, բոլոր տեսակի մեղքերի: Իսկ «թուական մեղաց մահ է» (Հռոմ. 9. 23):

Հայ եղբայրներ ու քոյրեր, Հայաստանի թէ պանդուխտ գաւազներ Մեր, Չափական ուրախութեամբ ողջունեցէ՛ք իրար աւետիսովը Քրիստոսի յարութեան, աւետիսովը մեր Մայր եկեղեցու եւ մեր մայր ժողովրդի վերածնունդի:

Այլ եւ «եղբայրասիրութիւն հաստատեցի առ ձեզ» (Եբր. ԺԳ. 1) եւ «զխաղաղութեան զհետ երթայք ընդ ամենեսին եւ զսրբութեան, առանց որոյ ոչ ոք տեսնեցէ զՏէր» (Եբր. ԺԲ. 14):

Քրիստոս յարեալ ի մեռելոց: Ամէն: